

givet tilbage i maj 1999 af Finansministeriet, Kommunernes Landsforening m.fl. Også i relation til regeringen og de kommunale parterers projekt om Service & Velfærd er der lagt op til, at kommunerne skal have bedre adgang til at lave forsøg, som kan give mere effektivitet og mere kvalitet i de kommunale serviceydelser. Det tyder på, at der i regeringen er en forståelse for, at kommunerne får handlefrihed til den nødvendige nyudvikling.

En lang række kommuner har i de senere år gennem konkrete ansøgninger foreslået dispensationer fra og ændringer af regelgrundlag m.v. for at kunne arbejde med mere fleksible løsninger, afprøve ny modeller etc. Særligt inden for folkeskolen og dagpasningsområdet har kommunerne overvejet, hvordan man kan tilrettelægge arbejdet på en ny og mere effektiv måde m.v.

I den økonomiske aftale mellem regeringen og Kommunernes Landsforening fra den 11. juni 1999 om kommunernes økonomi og service 2000-2002 fremgår det, »...at den begrænsede udgiftsramme frem mod 2002 især skal anvendes inden for børnepasning og folkeskole, hvor antallet af brugere vokser. Parterne er enige om, at råderummet til forbedringer herudover især tilvejebringes gennem bedre prioritering og mere effektiv drift.«

Udfordringerne for fremtidens velfærdssamfund handler om effektive løsninger med en høj kvalitet. Udviklingsforsøg i kommunerne kan være et første skridt i retning af en tilpasning til fremtidens krav.

En kommunal forsøgsordning kan bl.a. afprøve nye modeller inden for følgende områder:

Folkeskolen

For at få mulighed for at udføre de nye opgaver på den bedste måde og inden for den fastsatte økonomiske ramme kan det være interessant at lave forsøg med de paragraffer i folkeskoleloven, der omhandler folkeskolens struktur. Allerede nu er der et ønske fra kommunernes side om en mere fleksibel skolestruktur, der omfatter mindre skoler placeret i landdistrikter, og oftest begrundet i:

- At målrette anvendelsen af ressourcerne.
- At bevare skolen i lokalsamfundet.
- At sikre en ensartet kvalitet både i små og store skoler.

Fælles skoleledelse for flere skoler kan være et element, der gør det muligt at indfri forældreønsker om at bevare skolerne i de mindre landdistrikter. For lokalsamfundet er det af betydning, at forældre i samarbejde med kommunalpolitikere kan fastholde den lo-

kale skole og fastlægge antallet af f.eks. klassetrin. Ifølge folkeskolelovens § 45 ansættes der ved hver selvstændig skole en leder. Ledelse er defineret i forhold til institutionen/skolen og antallet af klassetrin. Ledelse er ikke defineret som en relation i forhold til elever, personale og forældre. Det bevirker med de nugældende regler, at en skoleleder kan være leder for en talmæssigt meget forskellig gruppe – fra mindre end 80 til 800 eller flere personer.

Integrering af dagtilbud, folkeskole og fritidstilbud

Som nævnt er der i dag i kommunerne, specielt i landdistrikterne, overvejelser om at etablere fælles institutioner, som omfatter dagtilbud, folkeskole og fritidstilbud. Sammenlægningen er begrundet med, at der til løsningen af disse tre opgavetyper vil kunne anvendes fælles bygninger, materialer, udendørsfaciliteter og i nogen grad fælles personaleressourcer. Heri ligger et behov for fælles ledelse og samlet forældreindflydelse. Dertil kommer, at der i disse forsøg kan være pædagogiske elementer til videre inspiration.

Dagtilbud

I det omfang et dagtilbud drives med offentlige midler, kan tilbudet alene etableres som daginstitution, dagpleje og puljeordning, jf. servicelovens §§ 7 og 63. Puljeordningen oprettes efter aftale mellem kommunen og en privat part. Ved brugen af puljeordningen giver den pågældende kommune et tilskud pr. barn, der indgår i ordningen. Det følger af loven, at kommunen har ansvaret for, at tilskuddet anvendes til pasning af børnene i ordningen. Konsekvensen er, at det i dag er tvivlsomt, om der kan trækkes et overskud/udbytte ud af ordningen. I henhold til en tidligere udmelding fra socialministeren kan der ikke trækkes et overskud ud af en puljeordning, idet der med finansieringsreglerne er gjort op med, hvad kommunens tilskud kan bruges til.

I den forbindelse opstår spørgsmålet, om det er muligt at foretage udbud af drifts- og serviceopgaver, således at markedet afprøves, dvs. hvem der kan løse den udbudte opgave bedst og billigst, og om den udbudte opgave kan overdrages til en leverandør, uden at dette sker som puljeordning/selvejende institution.

Der er allerede i dag gennemført forsøg med inddragelse af private leverandører. Men det betyder alene, at en privat leverandør inddrages med henblik på at forbedre servicen. Incitamentet for den private producent til at sikre en økonomisk effektivisering er beskedent, når gevinsten ikke tilfalder den pågældende producent.